

O‘quvchilarga yog‘ochga ishlov berish texnologiyasini o‘rgatishning pedagogik asoslari (5-6-sinf o‘quvchilari misolida)

To‘lqinali Usmonovich Abdullayev
Ra‘noxon Abdulxay qizi Siddiqova
NamDPI

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada texnologiya darslarida foydalanishga tavsiya etiladigan interfaol metodlar va ularning mazmuni xususidagi fikrlar keltirilgan. Turli ko‘rinishdagi zamonaviy metodlar va interfaol usullardan namunalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: innovatsion texnologiya, metod, texnologiya, interfaol, yangilik yaratish, ixtiro qilish, suhbat, muammoli vaziyat

Pedagogical principles of teaching woodworking technology to students (in the case of 5th-6th grade students)

Tolkinali Usmonovich Abdullayev
Ranakhan Abdulhai kizi Siddikova
NamSPI

Abstract: This scientific article presents ideas about the interactive methods recommended for use in technology classes and their content. Various modern methods and examples of interactive methods are presented.

Keywords: innovative technology, method, technology, interactive, innovation, invention, conversation, problem situation

O‘quv materiali pedagogika nuqtai nazaridan maqbul hamda o‘quvchilar o‘zlashtirishi lozim bo‘lgan bilimlar, o‘quv va ko‘nikmalar tizimidir. “Yog‘ochga ishlov berish” faniga oid o‘quv materiali ishlab chiqarish-ixtisos xarakteristikasiga hamda dasturga muvofiq belgilanadi va amaliy bilim, o‘quv va ko‘nikmalar tizimini o‘z ichiga oladi, ana shu o‘quv materialini puxta o‘zlashtirish natijasida muayyan kasbdagi va ma‘lum darajada malaka hosil qilgan ishchi yetishib chiqadi.

Duradgorning mehnat faoliyati mazmunini ishlab chiqarish jixozlari, mehnat qurollari, texnologik jarayonlar, ish operatsiyalari va usullari belgilab beradi.

Texnologik jarayonda qo‘llaniladigan uskunar turiga qarab duradgorning ish operatsiyalari xilma-xil bo‘ladi, lekin uning mehnat faoliyatida quyidagi umumiy

vazifalarni ajratib ko'rsatish mumkin, topshiriqni, chizmani va texnik shartlarni tahlil qilish; mehnat predmetlari (xom-ashyo, detal, yig'ish birliklari) ni tanlash va hozirlab qo'yish; operatsiyalarni bajarish usullari va izchilligini belgilab olish; ish qurollarini tanlash va ishga tayyorlash; detalni ishlash rejimini tanlash; dastgohni ishga tayyorlash (ko'zdan kechirish, asbobni o'rnatish, stanokni sozlash, moylash); xom-ashyoni dastgohga joylashtirish va mahkamlash; asbobni yoki mehnat predmetini siljitish; detalni texnologik ishlash, ish qurolini, zagotovkani siljitish; buyumni dastgohdan olish; tayyor buyumni tekshirish.

O'qitish metodlari deganda, ta'lim jarayonida o'qituvchi bilan o'quvchilarning to'la anglagan holda birgalikda ishlash usullari tushiniladi. Hamma o'qitish metodlariga ikkita asosiy talab qo'yiladi: birinchidan, o'qitish metodlari darsda o'quvchilarning mustaqil bilish faoliyati aktivlashuviga yordam berishi va ikkinchidan, o'rganilayotgan materialni o'quvchilarning chuqur anglab olishi va to'la o'zlashtirishini ta'minlashi lozim. O'quvchilarning mustaqil ravishda bilim orttirish faoliyati darajasi asos qilib olingan metodlar tizimi mazkur talablarga to'la mos keladi.

Tushuntirish-ko'rgazmali metod - o'qituvchi turli vositalar yordamida tayyor axborot beradi, o'quvchilar esa bu axborotni idrok qiladilar, anglab tushinib oladilar va eslab qoladilar.

Reproduktiv metod - o'qituvchi instruktajlar, topshiriqlar, mashqlar tizimidan foydalanib, o'quvchilarning olgan bilimlari va o'rgangan ish usullarini takrorlashiga imkon beradigan mashg'ulot tashkil etadi. O'quvchilar namunaga qarab buyum tayyorlashni o'rganishadi va malaka orttirishadi. O'quvchilarning bilimi va malakasi ortgan sari ular har ikkala metoddan birgalikda tez-tez foydalana boshlaydilar.

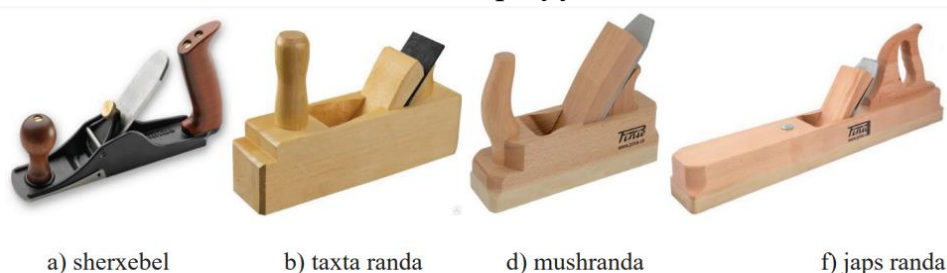

1-rasm. Duradgorlik arralari:

Muammoli bayon - o'qituvchi muayyan muammolarni ilgari suradi, uni o'zi hal qiladi, muammoning mumkin bo'lgan yechimini izlar ekan, uni topishning mantiqiy yo'llarini qadam-baqadam ochib beradi va o'quvchilarga ilmiy-daliliy fikrlash namunasini ko'rsatadi. O'quvchilar fikrining o'zgarib borishini kuzatib, mulohazada ishtirok etadilar va muammoni hal etish bosqichlarini o'zlashtiradilar.

Yog'och materiallardan buyum tayyorlash bilan bog'liq bo'lgan ishlar xilmaxil bo'lib, ularni amalga oshirishda o'lchash va rejalash asboblardan tashqari arra, randa, egov, bolg'a, iskana, yog'och to'qmoq, ombur, jilvir qog'oz kabi asboblardan foydalaniladi. Duradgorlik o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan arralar shakliga qarab turlarga bo'linadi (1-rasm).

Duradgorlik randalari vazifasiga ko'ra sirtlarni tozalash, silliqlash, tekislash maqsadida ishlatiladi. Randalar sherxebel, taxta randa kabi turlarga bo'linadi (2-rasm). Mehnat unumdorligini oshirish va mehnatni osonlashtirish uchun elektr randalardan foydalaniladi (3-rasm). Ularning yordami bilan ish qismlari mukammal silliqlanadi va dekorativ bezash uchun to'liq tayyor bo'ladi.

2-rasm. Duradgorlik randalari

3-rasm. Elektr randalar

Yog'ochni kesish vazifasiga duch kelganda, hunarmandlar ko'pincha maxsus nomga ega bo'lgan ko'p qiruvchi asboblardan foydalanadilar-arra. Ushbu vositalar ichida bir nechta turlarni ajratish mumkin: bo'ylama; ko'ndalang; universal.

Masalan, agar biz ko'ndalang arralash uchun mo'ljallangan arra haqida gapiradigan bo'lsak, unda ularning dizayni o'tkir uchburchak tishlarni ta'minlaydi va ularning hammasi o'ng va chap iplar uchun ikkita yuzga ega. Uzunlamasına arralash uchun mo'ljallangan arra o'ziga xos xususiyati burma shaklida qilingan tishlarning mavjudligidir. Bunday shakldan foydalanish tishlarning o'rtasida qipiqni saqlashga imkon beradi, ularni yog'och tanasidan olib tashlaydi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, texnologiya fanida yog'och bilan ishlash, qo'l mehnati, asboblardan to'g'ri foydalanish dolzarb ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mahkamov S. O'quv ustaxonalarida o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlar. Toshkent-«O'qituvchi»-2011
2. Grigor'ev M.A. Duradgorlarga ishlab chiqarish ta'limini berish. Toshkent. O'qituvchi. 2018.y
3. Muranov B.I. «Mehnat ta'limi muammolari, xususiyatlari». «Qashqadaryo ziyokori», 2000 yil 10-soni.
4. Abdullayeva Sh., Axatova D.A. Pedagogika. - T.: Fan, 2004.
5. Tohirov O'.O. va boshq. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinfi uchun darslik / T.: "Sharq", 2020. – 240 b
6. Абдуллаев, Т. У. Центральная предельная теорема для последовательностей зависимых бернуллиевых случайных величин.
7. Jo'Rakabirova, M. X. Q., & Kamalova, A. O. Q. (2024). Amir Temur va Temuriylar davrida pedagogik fikrlar taraqqiyoti va ta'lim tarbiya masalalarining bugungi kun ijtimoiy faoliyatdagi ahamiyati. Science and Education, 5(3), 490-494.
8. Karimov, J. J. O. G. L., & Kamalova, A. (2024). Yoshlar o'rtasida deviant xulq-atvor profilaktikasi. Science and Education, 5(2), 513-519.
9. кизи Ахмедова, Д. С., & кизи Камолова, А. О. (2022). ЎСМИРЛАРДА МЕЪЁРДАН ХУЛҚИЙ ОҒИШ ХОЛАТЛАРИНИ КОРРЕКЦИЯЛАШ ЖАРАЁНЛАРИДА ХУҚУҚИЙ САВОДХОНЛИКНИНГ АХАМИЯТИ. Евразийский журнал академических исследований, 2(3), 413-416.\
10. Oribboyeva, D. D., & Botirova, Z. (2024). Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarida tashkilotchilik qobiliyatlarini rivojlantirish xususiyatlarining rivojlanishi. Science and Education, 5(3), 541-544.
11. Orifboeva, D. D. (2016). O'QITISH FAOLIYATI JARAYONIDA Stressni oldini olish. NovaInfo. Ru , 3 (41), 217-220.
12. www.ziyonet.uz